

Weerstand van honingbijenvolken

Tekst Tjeerd Blacquièrre. Foto's Kees van Heemert

14 maart jl. organiseerde Bijen@WUR het al weer vierde symposium over de gezondheid van bijen, onder het thema 'Weerstand van bijenvolken', want bijen kunnen veel zelf. Hoe bijen en imkers zouden moeten omgaan met de kleine bijenkastkever, als die zijn opmars vanuit Italië begint, bleef nog even geheim, want Bram Cornelissen had het druk met zijn eigen weerstand tegen de griep. Frank van Langevelde van Resource Ecology bleek een perfecte, snel beschikbare vervanger met een verhaal over de thermoregulatie van bijenvolken en individuele bijen.

De eerste gastspreker, professor Robin Moritz uit Halle in Duitsland, vroeg zich af óf het wel zo slecht gesteld is met de honingbijenvolken in de wereld, en óf het wel waar is dat ziekten en gif oorzaken zijn van de achteruitgang van honingbijen, zoals steeds wordt geroepen. Zijn betoog was grotendeels gebaseerd op de openlijk beschikbare databases van de FAO. De conclusie was dat niet pesticiden en ziekten de (plaatselijke) achteruitgang van bijenvolken veroorzaken, maar sociaal-economische factoren (zoals het verdwijnen van het ijzeren gordijn en de Duitse eenwording). Aantallen bijenvolken gaan achteruit als het aantal imkers achteruitgaat. Uit de FAO gegevens vielen nog veel meer anekdotisch interessante zaken te leren: hoe langjarig de productie van honing door bijenvolken wereldwijd op 13,7 kg staat (verbeteringen aan bijenrassen, verandering aan dracht enz. ten spijt), en hoe in West-Europa daarentegen de productie van honing per bijenvolk opeens verband hield met de toenemende import van honing (met als topper België, waar een volk nu opeens 80-90 kg honing per jaar

oplevert). Dergelijke honing zal behalve het etiket wel af en toe wat andere eigenschappen hebben dan de honing voordien.

Ook al gaat het met de bijenvolken pas bergaf als het met de aantallen imkers bergaf gaat, dat neemt niet weg dat de voedselvoorziening van de bijen, de gezondheid, resistentie tegen ziekten en plagen, en in zijn algemeenheid meer kennis over het functioneren van bijenvolken bepaald niet zonder belang zijn. Pam van Stratum van Inbuzz Extra vertelde over het project "De Vitale Bij" van de VBBN Laren-Blaricum. Ze liet zien dat met vrijwilligers op eenvoudige wijze en met beperkte middelen toch al veel te bereiken is om bijen te verkrijgen die meer weerstand tegen de varroamijt hebben. Op vergelijkbare manier vaart het Citizen Scientist onderzoek van Sjef van der Steen wel bij de inzet van heel veel imkers die elk hun kleine steentje bijdragen. Tjeerd Blacquièrre gaf aan de hand van literatuur een overzicht van de weerstand van hele bijenvolken tegen ziekten en zelfs giftige stoffen.

De bijdragen van Coby van Dooremaalen en Frank van Langevelde hadden een wat experimentelere aanpak: hoe werken stressfactoren (zoals parasieten, pesticiden, voedselgebrek) in op de sociale functionele structuur en stabiliteit van een bijenvolk? Coby keek naar het effect van een varroabesmetting op de kwaliteit van de voedsterbijen, en de consequenties voor het hele bijenvolk. Frank keek naar de zelfregulatie van de temperatuur van een wintertros van bijen. Beide sprekers toonden modelberekeningen en simulaties, bedoeld om beter te

Prof. Robin Moritz

Pam van Stratum

Frank van Langevelde

begrijpen hoe diverse factoren op elkaar ingrijpen en doorwerken. Niet alles is meteen de volgende dag toepasbaar in de eigen imkerpraktijk, maar we hopen dat alles wat we stapje voor stapje leren toch bijdraagt aan beter imkeren en gezonder bijenvolken. Wie weet ooit wel 13,8, of zelfs 14 kg honing per volk. Info over het symposium, en pdf's van sommige van de lezingen staan op de symposium site van Bijen@WUR. ●